

CÂTEVA ASPECTE REFERITOARE LA FLUXURILE ȘI CICLURILE FINANCIARE

Conf. univ. dr. Panfil Banc, Universitatea. "1 Decembrie 1918" Alba Iulia

1. Fluxuri reale și fluxuri monetare

Obținerea bunurilor economice presupune posesiunea factorilor de producție, care trebuie combinați în modalități și proporții specifice. Ori, combinarea presupune existența în același loc și în același timp a tuturor factorilor de producție implicați, în cantitățile și de calitatea corespunzătoare. În acest scop, producătorii, pentru a se putea manifesta în calitate de agenți economici, trebuie să stabilească legături pe multiple planuri cu mediul lor extern (alți producători, comercianți, instituții financiar-bancare, instituții ale statului, etc.) care determină mișcări de bunuri, lucrări servicii, pe de o parte, precum și mișcări de resurse bănești, pe de altă parte. Întrucât mișcările respective au legătură directă sau indirectă, cu desfășurarea vieții economice ele poartă numele de *fluxuri economice*. Trebuie subliniat că la baza formării și derulării fluxurilor economice stau *fluxurile informaționale*. Dacă mișcările în cauză se referă la bunuri, lucrări și servicii acestea poartă numele de *fluxuri reale*. De regulă, fluxurile reale sunt însoțite, în sens contrar, de *fluxuri monetare*. În derularea vieții economico-sociale au loc însă și mișcări de resurse bănești ce au o anumită independență față de fluxurile reale.

Referitor la fluxuri *Gheorghe Manolescu* subliniază: "Măsurarea fluxurilor reale este realizată pe baza unei evaluări în termeni monetari, însă fluxurile nu se pot naște decât dintr-o acumulare prealabilă de bunuri, servicii sau monedă la fiecare agent economic și fiecare flux modifică volumul bunurilor economice acumulate. Cantitatea de bunuri sau monedă acumulată la un moment dat constituie un stoc. Ansamblul stocurilor deținute de către o întreprindere, la un moment dat, constituie capitalul economic al întreprinderii. Un stoc nu are semnificație decât la un moment dat, în timp ce un flux nu poate fi măsurat decât pe o perioadă dată. Relațiile între fluxuri și stocuri constituie fundamentele mecanismelor financiare".

În funcție de natura lor și modul cum se derulează în timp, *fluxurile monetare* pot fi: de contrapartidă, decalate, întârziate, multiple și autonome.

Fluxurile monetare *de contrapartidă* se referă la operațiunea de schimb, ce are loc în același moment, care constă în transformarea unui activ real (fizic) în bani sau, invers. Asemenea fluxuri au loc când se achiziționează bunuri și/sau servicii cu plata pe loc, în numerar.

Fluxuri monetare *decalate* apar în situația în care fluxurilor fizice nu le corespund imediat fluxuri monetare, într-o asemenea situație se produce un dezechilibru între stocul fizic și corespondentul său în bani. În această situație ia naștere un *activ* sau un *pasiv financiar* concretizat într-o creanță sau o datorie, care se va stinge la o dată ulterioară.

Fluxurile monetare *multiple* apar atunci când deținătorul unei creanțe dorește să intre în posesia valorii ei înainte de scadență și, în care caz, el apelează la un intermediar căruia i-o vinde, urmând ca acesta din urmă să procedeze la încasarea efectivă a ei atunci când ea devine scadentă. Intermediarul, la rândul său, poate să procedeze și el la vânzarea creanței cumpărate

Fluxurile monetare *autonome* iau naștere din raporturile firmelor cu instituțiile bancare, financiare, de asigurări etc. pe linia acordării și rambursării creditelor și a dobânzilor aferente, a plății primelor de asigurare, a plății către stat a unor contribuții obligatorii precum și în alte situații în care nu intervin în mod efectiv fluxuri reale.

Paul Halpern și colaboratorii prezintă schematic fluxurile reale și monetare ale unei firme prin diagrama pe care o prezentăm cu ajutorul figurii nr. 1.

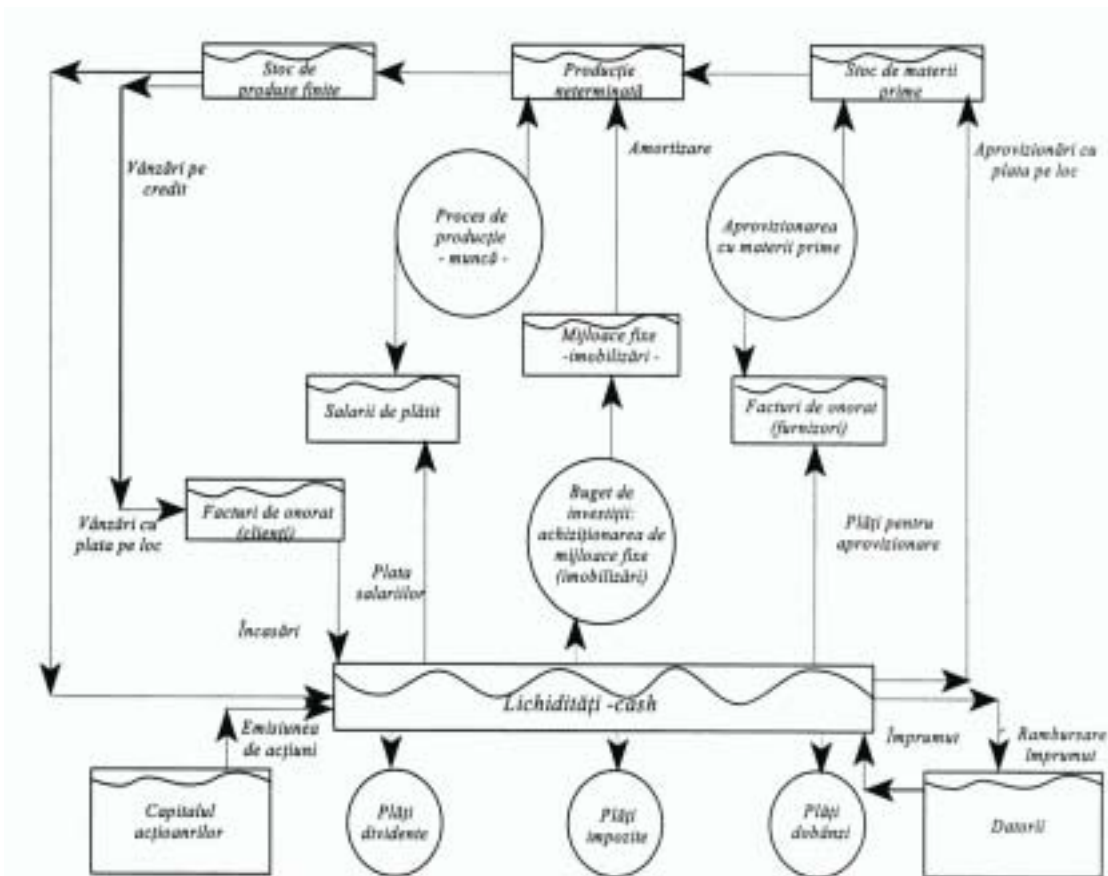

Fig. 1. Fluxurile materiale și monetare din cadrul firmei

Sursa: Paul Halpern, J. Fred Weston, F. Brigham; *Finanțe manageriale*, Editura Economică, 1998, pag. 96.

În cadrul figurii prezentate dreptunghiurile reprezintă conturile, de activ sau pasiv în care sunt evidențiate existențele și mișcările, iar cercurile reprezintă acțiunile întreprinse de firmă. Fiecare dreptunghi poate fi asimilat unui rezervor, liniile ondulate reprezintă suma de activ sau de la pasiv existentă în acest "rezervor", la data construirii bilanțului.

"Diferitele tranzacții duc la schimbări în aceste conturi, așa cum adăugarea sau scoaterea de ulei dintr-un rezervor duce la modificarea nivelului uleiului din rezervor",⁴

Conturile de lichidități reprezintă punctul central al diagramei prezentate. Unele acțiuni, precum încasarea creanțelor de la clienți sau obținerea de împrumuturi bancare, vor duce la creșterea soldurilor acestor conturi în timp ce plata datoriilor către furnizori, a impozitelor, dobânzilor, dividendelor va determina scăderea soldurilor conturilor respective.

2. Cicluri financiare

Obiectivul fundamental al oricărui agent economic constă în antrenarea capitalului său economic în mecanismele pieței de așa manieră încât în urma fiecărei relații cu piața să obțină un surplus de capital - surplus care determină creșterea averii proprietarilor capitalului. Cu alte cuvinte, interesul întreprinzătorului este de a-și plasa capitalul economic pe piață și de a-l recupera într-un anumit interval de timp cu un surplus, urmărind în permanență ca obiective: scurtarea duratei de recuperare, maximizarea surplusului și diminuarea riscurilor pe care le implică intervenția sa pe piață. Ori, antrenarea capitalului economic în mecanismele pieței determină ca acesta să sufere o

mișcare și transformare continuă atât în ceea ce privește substanța cât și în ceea ce privește dimensiunile sale. *Expresiile „mișcare” și „transformare” a capitalului se impun a fi abordate și înțelese sub cel puțin două aspecte fiecare.* Astfel, mișcarea semnifică, pe de o parte, deplasarea în teritoriu a resurselor materiale de la vânzători la cumpărători, iar pe de altă parte deplasarea bunurilor materiale în cadrul fazelor procesului tehnologic din fiecare unitate economică. *Transformarea* desemnează procesele continue de schimb – bani → marfă → bani ($B \rightarrow M \rightarrow B' \rightarrow \dots$) – pe de o parte, precum și schimbările pe care le suferă în substanța lor materiile prime și materiale în cadrul proceselor tehnologice pentru a se obține produsele, lucrările și serviciile ce dau conținut obiectului de activitate a firmei, pe de altă parte.

În legătură cu mișcarea și transformarea capitalului economic al unei firme apare conceptul de *ciclu financiar*.

Prin ciclu financiar înțelegem intervalul de timp necesar desfășurării ansamblului operațiunilor ce au loc din momentul în care o resursă bănească este antrenată în procesele economice ce dau conținut obiectului de activitate al unei firme și până în momentul recuperării ei sub forma inițială de lichiditate.

În cadrul oricărei unități economice apar trei categorii de cicluri financiare principale: investiții - amortizare; de exploatare: al operațiunilor financiare⁵.

Ciclu investiții - amortizare. Are ca element fundamental plasamentul de capital lichid în imobilizări corporale, efectuat de firmă cu scopul de a obține venituri în cursul mai multor exerciții financiare viitoare. Un asemenea proces investițional presupune angajarea unui volum mare de cheltuieli într-un interval relativ scurt, care se vor recupera, în decursul a mai mulți ani din veniturile ce urmează a se obține în urma exploatarei efective a activului în care a fost concretizată investiția. Deci, un asemenea tip de investiție își pune amprenta pe viitorul firmei - viitor ce se află sub imperiul riscului și al incertitudinii. De aceea decizia de a investi reprezintă un act de mare responsabilitate pentru conducerea administrativă a firmei. Investiția, concretizată, de regulă, în mijloace fixe, în timp își pierde din caracteristicile tehnico-funcționale, datorită utilizării sau neutilizării, adică suferă un proces de uzură, ceea ce va impune ca necesitate înlocuirea ei cu alta nouă, în care scop vor fi necesare noi fonduri bănești. Resursele bănești necesare înlocuirii capitalului productiv uzat sau depășit se procură de către unitățile economice prin procedeul numit amortizarea imobilizărilor. *Amortizarea capitalului imobilizat* în active corporale și necorporale este un proces financiar ce constă în recuperarea contravalorii imobilizărilor respective prin includerea treptată a unei părți din valoarea lor în costurile activităților economice astfel încât după o anumită perioadă să existe fondurile bănești necesare înlocuirii activului uzat, depășit sau nefuncțional cu altul având cel puțin aceiași parametri funcționali cu cel înlocuit.

În urma procesului investițional de această natură, sub aspect financiar se urmărește realizarea în practică a două obiective: recuperarea integrală și într-un termen relativ scurt a plasamentului făcut sub forma sa inițială de lichiditate, pe de o parte, și obținerea unui surplus monetar, în termeni reali, de pe urma aceluși plasament, pe de altă parte.

Ciclu de exploatare se referă la durata ansamblului operațiunilor care au o legătură nemijlocită cu activitatea de obținere a bunurilor, lucrărilor și serviciilor, adică desemnează durata activităților de aprovizionare, producție și desfacere precum și la dimensiunea resurselor bănești pe care le implică fiecare din cele trei categorii de procese economice. Continuitatea activității firmei impune ca necesitate existența în permanență, în cadrul fiecăreia din cele trei categorii de procese, a unor stocuri materiale aflate într-o continuă mișcare și transformare, care intră în componența activelor circulante și care presupun imobilizarea unor importante resurse bănești pentru intervale variabile de timp.

Unul din obiectivele financiare ale gestiunii stocurilor materiale, de natura activelor circulante, îl reprezintă accelerarea rotației lor, adică scurtarea perioadei cât ele staționează în cadrul fiecăreia din cele trei categorii de procese economice (aprovizionare, producție, desfacere).

Ciclu operațiunilor financiare definește durata activităților referitoare la obținerea și

rambursarea împrumuturilor și dobânzilor aferente și gestiunea titlurilor de valoare, precum și dimensionarea financiară a unor asemenea operațiuni.

Întrucât fiecare din cele trei categorii de cicluri implică un anumit număr de activități și operațiuni cu caracter omogen și interdependente a dus la interpretarea lor ca *funcții ale întreprinderii*. Deci, într-o abordare cu caracter financiar vom vorbi de: funcția de investiții – amortizare; funcția de exploatare și funcția financiară. O asemenea optică de abordare are drept consecință practică imediată construirea *bilanțului financiar*, după principiul: ACTIV = NEVOI și PASIV = RESURSE, utilizat pe scară largă în activitatea de analiză financiară ⁶.

Note și referințe bibliografice:

1. *Gheorghe Manolescu*, Managementul financiar, Ed. Economică, 1995, pag. 48.
2. Această temă este dezvoltată de către *Stere Popescu și Florica Opreșan*, în Echilibrul financiar al întreprinderii, publicat de Tribuna Economică în Buletin economic legislativ, nr. 4/1998, pag.9-10.
3. *Paul Halpern, J. Fred Weston, Eugene F. Brigham*: Finanțe manageriale. Editura Economică, 1998, pag. 96.
4. Paul Halpern et al, op. cit., pag. 95.
5. *Florica Opreșan și Stere Popescu*; Gestiune și contabilitate financiară , în Buletin economic legislativ, editat de Tribuna Economică, nr. 5/1996, pag. 65
6. Pentru detalii în legătură cu acest aspect se poate consulta: *Georgeta Vintilă*: Gestiunea financiară a întreprinderii, E.D.P. - R.A, București, 1997, pag. 59-61.